

Grimstad
kommune
Brann- og feiertjenesten

Justis- og beredskapsdepartement, Rednings- og
beredskapsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår ref: 2010/3655-49/TOOLS

Deres ref:

Arkiv: X20

Dato: 24.02.2014

Høring - Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk - Samfunnssikkerhet og beredskap

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet datert 13.12.13 og *Rapport fra arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk* (Brannstudien).

Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet har gitt Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i oppgave å lede en arbeidsgruppe som skulle se på brann- og redningsvesenets organisering og ressurser. Arbeidsgruppens rapport er et solid håndverk og speiler beredskaps-Norge på en god og detaljert måte. Fremtidige utfordringer og behov på brann- og redningsområdet er tydelig forankret inn mot mandatet som knyttes til de nasjonale målene som fremkommer av St.meld. nr. 35 om brannssikkerhet.

Studien har tatt for seg tre alternative modeller som alle har i seg at brannvesenets ledelse må bestå av heltidsansatte. Stikkordsmessig kan modellen settes opp slik:

1. Fylkesbrannvesen, brann- og redningsetater som følger fylkesgrensene
2. 100 000 innbyggere, brann- og redningsetater som dekker minimum 100 000 innbyggere innenfor en region.
3. 20 000 innbyggere, brann- og redningsetater som dekker minimum 20 000 innbyggere innenfor en region.

Rapporten har vektlagt nærhetsprinsippet og fortsatt kommunalt eierskap. Lokal tilstedeværelse og innsatstider er forutsatt videreført på samme nivå som i dag.

Studien har imidlertid få/lite begrunnelser for valg av nivå rundt modellene som velges. Sammenfallende grenser med fylkesmann/Sivilforsvar i modell 1 syntes meget vektlagt.

Samfunnet er i endring på flere områder noe som rapporten beskriver på en god måte. Dette påvirker allerede i dag den etablerte brann- og redningstjenesten, og vil fortsette med det inn i fremtiden. Rapporten peker på hvilke oppgaver som bør vektlegges i samfunnsoppdraget, og som vil være førende for fremtidig organisering og dimensjonering av brann- og redningsetaten.

Det pekes på at fremtidig organisering må tilrettelegge for en mest mulig effektiv bruk av de samlede ressurser, og at alle modellene skal være innenfor dagens kostnadsramme. Men studien

peker og mot det faktum at fysiske avstander vil gi utslag i kostnadsbildet, dvs. økt avstand vil gi økte kostnader på enkelte områder.

Ledelse er et av områdene som vektlegges spesielt i studien. Alle modellene gir grunnlag for ledelse på heltid, dvs. brannsjef, leder beredskap og leder forebyggende.

Vurdering:

Robust enhet

Ser man på modellene som er vurdert vil det for mange av dagens fylker være sammenfall mellom modell 1. og 2, noe studien også bemerker. Ut fra dette kan man si at studien kun har vurdert to ulike modeller, og at det er et uforholdsmessig stort gap mellom disse modellene.

Gjennom studien burde man helt klart foretatt en grundig vurdering av hva en "robust nok enhet" er. Rapporten peker kun på at modell 3 i en del sammenhenger ikke er det.

Forskjellene som fremkommer når man ser landet under ett gir vesentlige utfordringer relatert til fysisk avstand mellom eierkommunene og brann- og redningsetatens ledelse, og mellom brann- og redningsetatens ledelse og lokal beredskap. Dette gir administrative utfordringer med store variasjoner sett ut fra dagens fylkesgrenser.

Brukes erfaringene fra Agder gir det et godt grunnlag for å si noe om robusthet mht. å møte fremtidens utfordringer på brann og redningsområdet. Fleksibilitet og samarbeid på tvers av etablerte beredskapsgrenser er en faktor som er av vesentlig betydning mht. robusthet. Erfaringer fra etablert samarbeid på Agder tilsier at en har god støtte i nabobrannvesen gjennom formelle og uformelle avtaler.

Det må gjennomføres en faglig vurdering/analyse relatert til begrepet "robust nok", som eierne (kommunene) kan ta stilling til når fremtidig struktur skal vedtas. I dette ligger det at en modell 3 vil kunne gi en god løsning sett opp mot fortsatt demokrati, styring og kontroll.

Hendelser de siste år har gitt økt fokus på å håndtere store hendelser og samvirke på ledelsesnivå. Brann- og redningsvesenets organisering under innsats skal være i henhold til prinsippene i Enhetlig ledelsessystem (ELS). Dette har gjort det enklere å bygge en større organisasjon ved bistand fra andre brannvesen og bli mer robust med tanke på omfang og utholdenhet. Denne nabhjelpen er bevisst øvd de siste år gjennom felles øvelser på Agder.

Demokrati, styring og kontroll.

Dagens kommuner har et bredt samarbeid på mange områder, ofte knyttet opp mot et felles bo- og arbeidsmarked. Dette er ofte sammenfallende med et risiko- og sårbarhetsfellesskap. Slike faktorer er viktige når fremtidig struktur på brann- og redningsområdet skal forankres for ivaretagelse av demokrati, styring og kontroll.

Langt på vei antyder Brannstudien at demokrati, styring og kontroll innforstått med "fortsatt kommunal oppgave" blir tapt på veien når man legger til grunn at størst er best, ikke minst sett i lys av antall kommuner på landsbasis.

Dette gjør det nærliggende å trekke frem spørsmålet på om dette fortsatt skal eller bør være en kommunal oppgave. Anbefalt modell 1 og 2 "kan medvirke til å tvinge" kommuner til samarbeid som i utgangspunktet ikke syntes naturlig.

Ledelse er et av områdene som vektlegges spesielt i studien. Alle modellene gir grunnlag for ledelse på heltid, dvs. brannsjef, leder beredskap og leder forebyggende.

Ledelse på heltid gir grunnlag for en tydeligere rolleavklaring i organisasjonen mht. ansvar og styringslinjer. Dette ansees som et sentralt element for å få til en videreutvikling av brann- og redningsetaten.

Geografiske avstander vil gi utfordringer med økte avstander mellom brannsjef og ansatt (lokalt), samt avstand til publikum, spesifikt opp mot tjenester som regionaliseres. Dette ansees imidlertid som løsbart gjennom teknologiske virkemidler, men en mister den daglige personlige kontakten.

Et annet utfordrende område er de formelle strukturene mellom kommunen som eier og brann- og redningsetaten. Studien sier klart at tjenesten fortsatt skal være kommunal.

Ivaretagelse av demokrati, styring og kontroll er ikke beskrevet godt, men det pekes på at dette er et område med utfordringer sett i lys av antall kommuner på landsbasis. Kommunal forankring avviker fra øvrig organisering av redningstjenesten (Fylkesmann, Sivilforsvar, Politi og Helse). Dette medfører utfordringer ved større hendelser der en er avhengig av "statlig medvirkning" ref. siste tiders hendelser.

Oppsummert:

- Arbeidet er omfattende og brannstudien gir en god beskrivelse av hvordan brann- og redningstjenesten fungerer i dag.
- Grimstad kommune er enige i at det er viktig med større enheter for å møte framtidens utfordringer. Større enheter gir også mer kompetanse som fører til at brann- og redningsvesenet blir mer robust både innenfor brann- og redning og innenfor forebygging.
- Videre er det også viktig at brann- og redningsvesenet må bli så store at det gir grunnlag for ledelse på heltid. Små kommuner med deltids lederstillinger vil ikke være robuste nok til å håndtere store eller komplekse hendelser.
- Grimstad kommune anbefaler modell 3 som vil sikre fortsatt styring og kontroll med eget brann- og redningsvesen og frihet til å inngå dialog om videre samarbeid.
- Det er viktig at innsatstidende ikke berøres da dette er brannvesenets største og viktigste slagkraft ut mot innbyggerne.

Formannskapet ga 12.02.2014 sin enstemmige tilslutning til høringsuttalelsen. Videre ble uttalelsen gitt som orientering til Kommunestyret 24.02.2014.

Med hilsen

Tore Olsen

Enhetsleder Brann- og feiertjenesten

Tlf.dir 37250443

